

JOKISAARI OLLI-JUKKA (2003), **Elinikäinen oppiminen — häpeä ja menetetty vapaus**

Autonomisen persoonan kehittymisen mahdollistaminen on ollut keskeisiä länsimaisen kasvatustajattelen periaatteita. Artikkelissa pohditaan myöhäismodernin yhteiskunnan kasvatuksen luonnetta. Ongelmaa tarkastellaan erityisesti elinikäisen oppimisen ohjelman kautta. Mitä seurauksia on odotettavissa, jos elinikäinen oppiminen on jokaisen velvollisuudeksi? Myöhäismodernin yhteiskunnan ilmiönä elinikäinen oppiminen heijastaa teknokratian asettamia vaatimuksia. Artikkelin analyysi perustuu pääosin Günther Andersin tekniikan filosofian soveltamiseen. Andersin mukaan ihmiset elävät teknokratian aiheuttamassa identifikaatiohäiriössä. Identifikaatiohäiriön taustalla on ihmisiin kohdistuvat ja lisääntyvät tehokkaan suorittamisen vaatimukset. Ihmiset orgaanisina olentoina eivät kuitenkaan pysty täyttämään teknologian kehittymisen seurauksen syntyviä vaatimuksia. Elinikäinen oppiminen yksilön velvollisuutena aiheuttaa yksilöille häpeä tunteen omasta kyvyttömyydestään ja inhimillisen oppimisen välttämättömistä rajoitteista. Seurauksena on ihmisen maailman dehumanisaatio. Dehumanisaatio on tila, jossa yksilöt eivät ymmärrä toiminnalleen muuta päämäärää kuin sopeutumisen teknokratian asettamiin vaatimuksiin. Yksilön toiminta ei enää määräydy itsestä käsin (autonomia), vaan teknologiasta käsin (teknonomia).

JOKISAARI OLLI-JUKKA (2004)

Lifelong learning – shame and lost freedom

The basic principle in western educational thinking is to make possible the development of personal autonomy. The author deliberates the nature of education in late modern society. What consequences will be expected if lifelong learning is everyone's duty? Lifelong learning is comprehended as a phenomenon of late modern society and it contains demands of technocracy. The Author applies the philosophy of technology by Günther Anders to lifelong learning. According to Anders, humans live in the disorder of identification caused by technocracy. The ever-growing demand of effectiveness caused by the continuous rapid development of technology is the main reason behind the disorder of identification. As organic beings, humans are unable to fulfil that demand. As a duty, lifelong learning causes continual feelings of shame to individuals. In technocracy, individuals feel a shamed because of their incapacity and the inevitable limits of human learning. The consequence is the dehumanisation of the human world.

Aikuiskasvatus Vol. 23, 1/2003.